

Kirjastojen yhteiset tietojärjestelmäpalvelut / kirjastojen sähköiset asiointipalvelut – tilanne & kehittämissuunnitelma

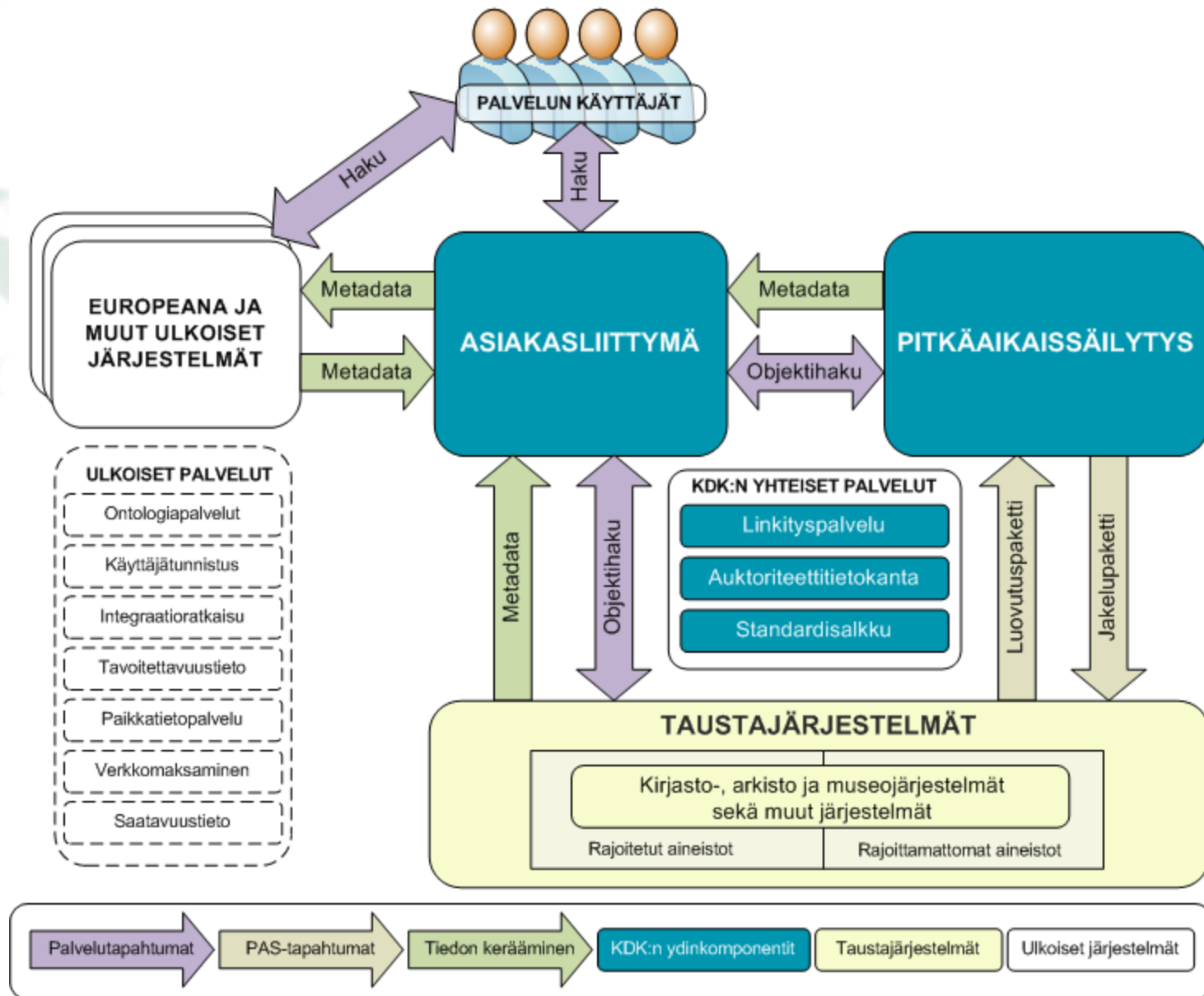
SYN-kokous, Turku 20.5.2011

Terminologiaa tarkennettu kokouksessa käydyn keskustelun
perusteella

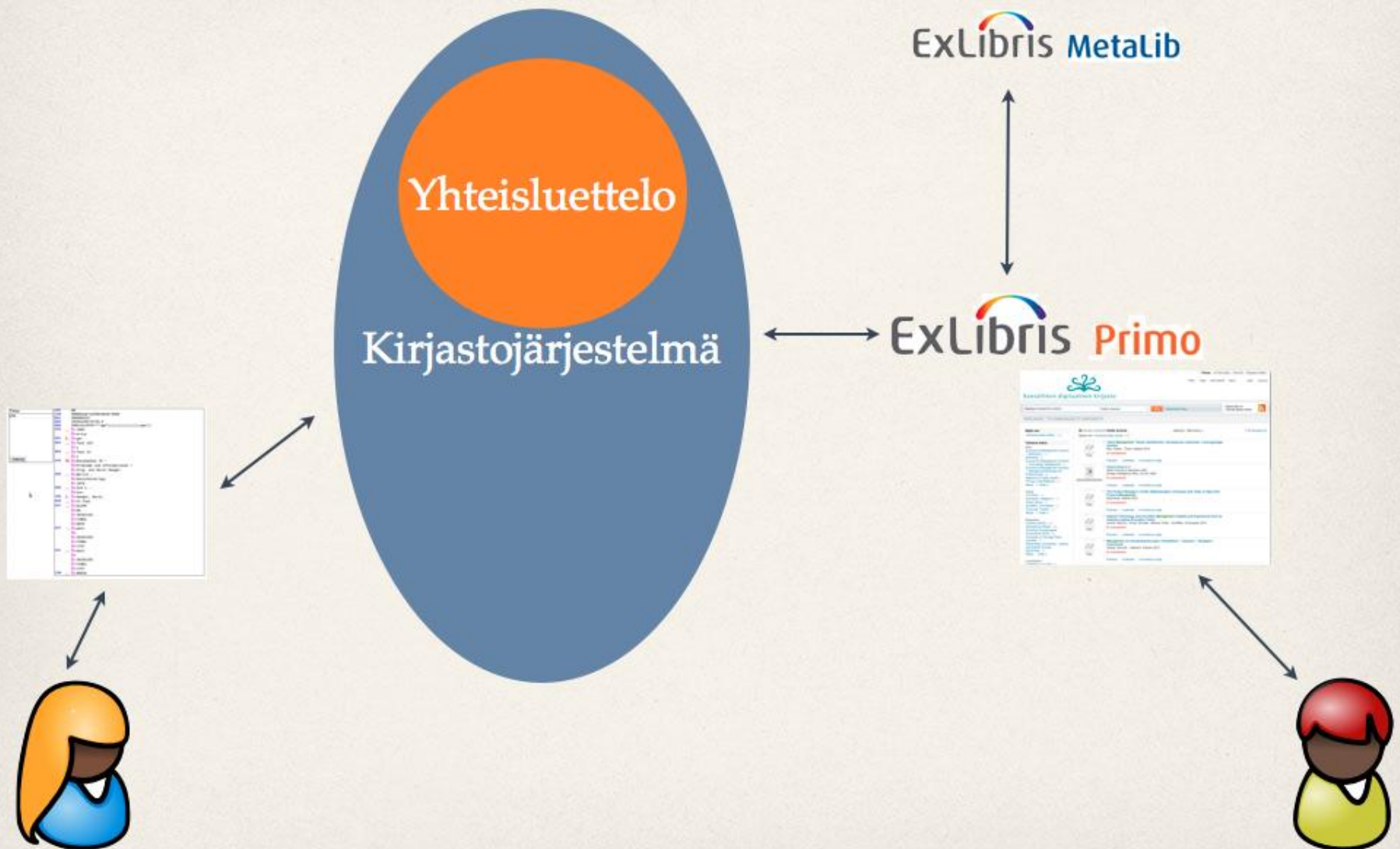
Kristiina Hormia-Poutanen

Kirjastojen yhteiset tietojärjestelmät – tulevaisuuskuva

- Asiakasliittymä: loppukäyttäjän verkkopalvelu, kirjastojen tarjoama palveluympäristö
- Tietovaranto/Yhteisluettelo: luetteloinnin tuotantoympäristö
- Kirjastoluettelo: paikallisten kokoelmien hallinta, lainaus
- Halti: e-aineistojen hallintajärjestelmä
- KITT: tieteellisten kirjastojen yhteistilasto
- Eri järjestelmiin integroidut palvelut

Kirjastojärjestelmäarkkitehtuurin tulevaisuus

Asiakasliittymä

- **Mitä:**
 - yksinkertainen, helppo ja nopea yhden luukun palvelu kirjastojen, arkistojen ja museoiden palveluihin. Tarjoaa tiedonhakupalveluita sekä aineistoihin liittyviä asiointipalveluita.
- **Miksi:**
 - Loppukäyttäjien palvelu- ja asiointiympäristö; kirjastojen asiakkaille tarjoama palveluympäristö
- **Kenelle:**
 - verkkopalvelujen käyttäjät
- **Rahoitus:**
 - keskitetty OKM:n rahoitus OKM:n hallinnonalan laitoksille
- **Hallinnointi**
 - OKM ja konsortio

Asiakasliittymään integroituja palveluja (Ex Libris)

- Nelli
 - MetaLib
 - SFX
- Central Index
 - lisensoitujen aineistojen viitetietokanta/indeksi
- bX – suosituspalvelu
- Keskitetty rahoitus OKM:n hallinnonalan laitoksille

Taustajärjestelmät ja niihin integroidut palvelut

- Tietovaranto / Yhteisluettelo
 - BookWhere
 - Auktoriteettitietokanta (osa yhteisluettelojärjestelmää)
- Kirjastojärjestelmä
 - Relais (?)
- Julkaisuarkisto

Tietovaranto/Yhteisluettelo

- Mikä: luetteloinnin tuotantoympäristö
- Miksi: kuvailun tehostaminen, laadun kehittäminen, luetteloinnin muutostarve
- Kenelle: kirjastojen luetteloijille
- Rahoitus: keskitetty rahoitus (yo, yleiset kirjastot)
- Hallinnointi: osa Linnea2 ohjausta; muutos 2011/2012 osana kirjastojen yhteisten palvelujen ohjauksen kehittämistä

Kirjastojärjestelmä

- Mitä: kirjastojen paikallisten kokoelmin hallinta, lainaus
- Miksi: kirjastojen prosessien automatisointi
- Kenelle: kirjastot, (loppukäyttäjät)
- Rahoitus: kirjastojen oma rahoitus
- Hallinnointi: Linnea2, AMKIT

Julkaisuarkisto (Dspace)

- Mitä: tieteellisten julkaisujen tallentamisen ja avoimen verkkojulkaisemisen järjestelmä
- Miksi: tiedon avoimen saatavuuden edistäminen ja organisaation tuottamien julkaisujen hallinta
- Kenelle: amk-sektori, yliopistoja, tutkimuslaitoksia
- Rahoitus: maksullinen palvelutoiminta
- Ohjaus: Theseus-ohjaus, palvelusopimukset, osa ohjausjärjestelmän kehittämistä

Muut palvelut

- Linkityspalvelu, URN (pysyvä tunniste)
- Tunnisteet
- Auktoriteettitietokanta
- Ontologiapalvelut / sanastopalvelut
- Halti
- KITT: tilastotietokanta, vaikuttavuuden arviointi
- JURE
 - Kvp:n rooli: tietokannan määrittely, viitetiedon lisensointi OKM:lle

Kokonaisarkkitehtuuri

- KDK-kokonaisarkkitehtuuri laadittiin 2009-2010, täydentyy
- KDK-työ oli oppimisprosessi
- Kirjastojen tietojärjestelmien kuvaus alkaa 2011; sovittava miten kirjastoverkko osallistuu työhön

- Kokonaisarkkitehtuuri kuvaa, kuinka eri elementit – organisaatioyksiköt, ihmiset, toimintaprosessit, tiedot ja tietojärjestelmät – liittyvät toisiinsa ja toimivat kokonaisuutena.
- Kokonaisarkkitehtuuri jakaantuu neljään osa-alueeseen: toiminta-, tieto-, tietojärjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuuriin

Kokonaisarkkitehtuuri

- Toiminta-arkkitehtuurissa kuvataan hankkeen palvelut, sidosryhmät ja prosessit.
- Tietoarkkitehtuurissa kuvataan keskeiset käytössä olevat sanastot, keskeiset tietovarannot sekä tietokokonaisuuksien ja järjestelmien suhteet.
- Tietojärjestelmäarkkitehtuurissa kuvataan tietojärjestelmäsalkun sisältö.
- Teknologia-arkkitehtuurissa kuvataan teknologiasalkku, viitearkkitehtuurit ja rajapinnat

13.5.2011

	2010	2011	2012
KIRJASTOJEN YHTEISET PALVELUT JA JÄRJESTELMÄT TULEVAISUUDESSA	Kokonaiskuvan selkiyttäminen <ul style="list-style-type: none">• kvp• kirjastoverkko KDK-kokonaisarkkitehtuuri	Kokonaiskuvan selkiyttäminen Kokonaisarkkitehtuuri <ul style="list-style-type: none">• Kirjastojen yhteiset palvelut• Kansalliskirjasto	Kirjastojen yhteisten palvelujen kokonaisarkkitehtuuri tarkentuu
KDK ASIAKASLIITTYMÄ	Hankinta 8/2010 Pilotti käynnistyy 8/2010 Käytettävyyssuunnitelma Europeana yhteistyö	Hallinto- ja rahoitusmalli <ul style="list-style-type: none">• Asiakasliittymäkonsortion MOU• Palvelusopimukset• Konsortion toiminta käynnistyy• Rekrytoinnit tehty Käytettävyystestaus Turun maakuntakirjasto siirtyy tuotantoon Formaattimuunnin	Pilotit (7) siirtyvät tuotantoon Käyttäjäkunta laajenee, seuraava vaihe Tutkimusyhteistyö käynnistyy
YHTEISLUETTELO	Vapaa kansalaiskäyttö Fennica, Helka Yhteisluettelon laadun kehittäminen Yhteisluettelon laajentamissuunnittelu Yleisten kirjastojen rahoituspäätös Auktoriteettitietokannan kehittäminen	Yhteisluettelon laajennus Fennica, Helka Yhteisluettelon laadun kehittäminen Auktoriteettitietokanta Hallintomalli	Yhteisluettelon laajennus

	2010	2011	2012
TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS			
VOYAGER (Linnea2)	Ylläpito ja kehittäminen Versiopäivitys	Uuden kirjastojärjestelmän toiminnallisuuden kuvaus aloitetaan Valmistelevat ryhmät muodostettu	Kirjastojärjestelmän toiminnallinen ja tekninen kuvaus valmistuu Rahoituslaskelma ja -suunnitelma
KITT	Tilasto- ja vaikuttavuusmittareitten kehittäminen ja testaus; mittaripaketti	KITT 2 toiminnallisuuden kuvaus alkaa	KITT2 toiminnallisuus ja tekninen kuvaus - 1. luonnos Rahoituslaskelma ja -suunnitelma

Aikataulua

- Asiakasliittymä:
 - Turun Vaski-kirjastot tuotantoon 2011
 - 7 pilottia tuotantoon 2012 keväällä
 - Seuraava aalto 2012 kevät / syksy
 - Tuotantoon siirtyminen tapahtuu usean vuoden ajan
- Yhteisluettelo
 - Linnea2 tuotannossa
 - Yleiset kirjastot vaiheittain mukaan 2011 alkaen, kesto arviolta 3-5 vuotta
 - Amk-kirjastot, rahoitus auki
- Kirjastojärjestelmä
 - Uuden järjestelmän suunnittelu käynnistynyt
 - Tuotantokäyttö arviolta 2015/2016

Tausta

KANSALLISKIRJASTON TIETOHALLINNON TOIMENPIDEOHJELMA 2008 - 2012

- Kansalliskirjastostrategia 2006-2015
- Tietohallinnon toimenpideohjelman aivoriihet (3 kpl) kirjastoverkon ja joidenkin muiden sidosryhmien kanssa
- SYN lausunto:
 - Kaivattiin tavoitemäärittelyjä, perusteita, vaihtoehtoisia tarkastelunäkökulmia, aikataulu- ja päätöksentekomenettelyjen esittelyä, prosessi- ja palvelukuvauksia sekä tietoa hyödyistä, kustannusvaikutuksista ja rahoituksesta.
 - Päätökset toimenpiteistä tehdään sopimuksin tai muutoin virallisesti dokumentoiden ja mahdolliset järjestelmien vaatimusmäärittelyt tehdään yhdessä sektoreiden edustajien kanssa varaten riittävästi aikaa.
 - Toivoisimme jatkossa Kansalliskirjaston palvelustrategioiden pohjaavan tarvekartoitukseen, kattavaan reunaehtoja määrittelevien asiakirjojen analyysiin, selkeisiin toimijoiden roolin määrittelyihin, rahoitustietojen esittelyyn ja palvelukuvauksiin sekä sisältävän tarpeelliset sopimusmenettelyt

Kehittämiskohde	IT-linjaus	Ajoitus ja vastuu	Tilanne 5/2011
Asiakasliittymä	Asiakaspalvelun kehittäminen muistiorganisaatioiden yhteisellä tiedonhakujärjestelmällä ja käyttöliittymällä	Pilotointi 2009 Asiakasliittymän käyttöönotto 2010 – 2011 Vastuu: Kansalliskirjasto	Pilotointi 2010-2011 Käyttöönotto alkaen 2011/2012 Vastuu: Kansalliskirjasto
PAS	Sähköisten dokumenttien pitkäaikaissäilytyksen toteuttaminen	Pitkäaikaissäilytysjärjestelmä 2009 – 2012 Vastuu: Kansallisarkisto	2015 alkaen Vastuu: CSC 6/2010-2013
Kansallinen yhteisluettelo	Kirjastojen kansallisen yhteisluettelon luonti	Ohjelmiston hankinta 2008 Yhteisluettelon katteen laajentaminen 2009-2012 Vastuu: Kansalliskirjasto	Aleph hankinta 2008 Yleiset kirjastot 2011 /2012alkaen Vastuu: Kansalliskirjasto
Konsortiot	Tietohallintoa koskevan päätöksentehon tehostaminen yhdistämällä nykyiset ohjelmistokonsortiot	Nykymallin selvitys 2008 Korkeakoulujen kirjastojärjestelmäkonsortio 2010 Eteneminen vaiheittain Vastuu: Kansalliskirjasto koordinoi	Ei toteutunut Ohjausjärjestelmän tarkastelu ja kehittäminen 2011 Vastuu: Kansalliskirjasto koordinoi